

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності
292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2021

УДК 339.9:002(07.034)

M58

Укладачі: І. П. Отенко

Г. А. Іващенко

Л. М. Шемаєва

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Протокол № 1 від 25.08.2020 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Міжнародна інформація [Електронний ресурс] : методичні М58 рекомендації до виконання курсової роботи для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня / уклад. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Л. М. Шемаєва. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 31 с.

Подано методичні рекомендації до виконання курсових робіт студентів, рекомендовану літературу для використання під час їхнього виконання.

Рекомендовано для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 339.9:002(07.034)

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2021

Вступ

В умовах посилення глобалізаційних процесів у світі, зумовлених діджиталізацією, а також в рамках реалізації євроінтеграційної політики держави, постає питання організації міжнародної економічної діяльності України з урахуванням останніх тенденцій на міжнародному ринку, глобальних ризиків і геополітичних викликів, новітніх практик ведення міжнародного бізнесу. Це забезпечить гармонійну інтеграцію вітчизняної економіки у світовий економічний простір.

У цьому контексті постає необхідність проведення аналітичних досліджень з метою забезпечення ухвалення економічно обґрунтованих, стратегічно виважених рішень стейкхолдерами та фахівцями з міжнародних відносин. Отже, особливого значення набуває вміння фахівця працювати з сучасними джерелами інформації, які мають відповідати запитам сьогодення, мають бути якісними, зокрема об'єктивними, достовірними, повними, точними, актуальними, цінними та зрозумілими.

З огляду на зазначене, опанування студентами таких компетентностей, як здатність до критичного мислення, грамотного формування інформаційного запиту, пошуку джерел інформації та оцінювання їхньої якості, аналітичного оброблення інформації, зокрема здатність до ідентифікації проблем у діяльності суб'єктів міжнародної діяльності, здатність до оцінювання наслідків економічних процесів на міжнародній арені в аспекті впливу на діяльність підприємств і розвиток регіонів, здатність до оцінювання ефективності суб'єктів міжнародної діяльності та їхньої взаємодії, здатність до визначення напрямів розвитку міжнародних відносин на мікро-, мезо-, макрорівнях відповідно до кращих практик міжнародного досвіду підтверджує своєчасність та актуальність включення до освітньої програми навчальної дисципліни "Міжнародна інформація".

У процесі вивчення цієї навчальної дисципліни студент набуває теоретичних знань та опановує професійні компетентності в галузі міжнародної інформації під час виконання практичних завдань на семінарських та практичних заняттях, а також під час самостійної роботи.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача. СРС дозволяє сформувати комплексне сприйняття міжнародного інформаційного простору, уявлення про

основні закономірності міждержавних і недержавних взаємодій у глобальному, регіональному масштабі або на рівні двосторонніх відносин.

Одним із видів самостійної роботи студента, що передбачає навчальний план дисципліни "Міжнародна інформація", є курсова робота. Виконання курсової роботи передбачає закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних навичок студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни "Міжнародна інформація" містять теоретичні та практичні основи.

Мета методичних рекомендацій – формування у студентів знань стосовно загальних основ виконання та захисту курсової роботи з навчальної дисципліни "Міжнародна інформація".

Основними компетентностями, якими мають оволодіти студенти після захисту курсової роботи, є:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, узагальнення й виокремлення закономірностей, тенденцій і характерних рис світогосподарського розвитку, економічної політики;

здатність застосовувати базові знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів у сфері міжнародного бізнесу;

здатність правильно обирати та перевіряти необхідну міжнародну інформацію;

володіння технологією написання курсової роботи;

здатність використовувати аналітичний інструментарій під час написання курсової роботи;

уміння працювати з документами, формувати текст курсової роботи відповідно до встановлених вимог;

набуття знань щодо захисту курсової роботи.

1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи

Курсова робота – один із видів індивідуальних завдань інтегрованого навчально-дослідного, творчого чи проєктно-конструкторського характеру, який має на меті не лише поглиблення, узагальнення та закріплення знань студентів із навчальної дисципліни, а й застосування їх у процесі вирішення конкретного фахового завдання і вироблення вміння самостійно працювати з навчальною та науковою літературою, електронно-обчислювальною технікою, використовуючи сучасні інформаційні засоби та технології. У такий спосіб студент формує свою професійну компетентність.

Курсова робота – це окремий заліковий кредит навчальної дисципліни, що оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента. Обсяг часу на виконання та захист курсової роботи студентом – складова частина часу на самостійну роботу студента в межах обсягу годин, що виділено на цю навчальну дисципліну за навчальним планом. Згідно з навчальним планом студенти виконують курсову роботу з навчальної дисципліни "Міжнародна інформація". Курсова робота виконується під керівництвом професора, доцента, старшого викладача або викладача кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Першочерговий етап виконання курсової роботи охоплює вибір студентом теми, об'єкта дослідження та розроблення розгорнутого плану роботи. Студенти обирають тему за власним бажанням, але не допускається дублювання тем під час підготовки курсової роботи на базі однієї міжнародної організації або підприємства. Також не допускається більше ніж дві однакові теми в академічній групі. Тематику курсових робіт розроблено кафедрою міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

Теми курсових робіт з навчальної дисципліни "Міжнародна інформація" для студентів спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини"

1. Інформаційне забезпечення міжнародного бізнесу.
2. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.
3. Міжнародна інформація щодо інноваційного розвитку бізнесу.
4. Аналіз вебсайту міжнародної компанії.

5. Інформаційно-аналітичне забезпечення корпоративної культури міжнародного бізнесу.
6. Просування бренду України у міжнародному просторі.
7. Міжнародний обмін продуктами інтелектуальної власності.
8. Конкурентні позиції українських підприємств на світових товарних ринках.
9. Аналіз динаміки компанії в топ-20 найбільших компаній світу.
10. Аналіз інформаційної діяльності міжнародної компанії в соціальних мережах.
11. Аналіз корпоративного сайту міжнародної компанії.
12. Вплив інтернет-магазину на ведення міжнародного бізнесу.
13. Розвиток ринку прав інтелектуальної власності в умовах глобалізації.
14. Підприємства у процесах транснаціоналізації.
15. Розвиток електронної торгівлі в умовах становлення глобального інформаційного простору.
16. Розвиток міжнародного ринку консалтингових послуг.
17. Роль і місце міжнародних організацій щодо кібербезпеки та захисту інформації.
18. Розвиток міжнародного кооперування виробництва в умовах глобалізації.
19. Особливості розвитку міжнародної торгівлі послугами в сучасних умовах.
20. Особливості розвитку ринку прав інтелектуальної власності в умовах глобалізації.
21. Оцінювання міжнародного руху капіталу для країн-експортерів і країн-імпортерів.
22. Міжнародний франчайзинговий бізнес.
23. Міжнародний обмін продуктами інтелектуальної власності.
24. Міжнародне науково-технічне співробітництво суб'єктів міжнародних економічних відносин.
25. Міжнародне портфельне інвестування в системі міжнародних інноваційних потоків.
26. Міжнародний досвід функціонування зон високих технологій.
27. Міжнародна інвестиційна діяльність комерційних банків.
28. Формування основ державної інформаційної політики в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір.

29. Розвиток міжнародного руху капіталу в контексті змін геоекономічного простору.

30. Інформаційний супровід будівництва Північного потоку-2 (Nord Stream 2).

31. Роль "нових медіа" у побудові передвиборчої кампанії.

32. Промомаркетинг регіону: світовий досвід і рекомендації для Харківщини.

33. Інформаційні кампанії як чинник інтеграції до міжнародних об'єднань (на прикладі популяризації ЄС та НАТО в Україні).

34. Інформаційне супроводження експорту озброєнь і військової техніки.

35. Відкриті дані як фактор економічного розвитку країни/регіону (на вибір).

36. Роль неурядових організацій у просуванні незалежної преси та інформації.

37. Роль ЗМІ у збалансованому висвітленні міжнародних військових конфліктів.

38. Формування та розвиток моделі суспільного мовлення: досвід провідних країн ЄС і України.

39. Формування іміджу України у європейському масмедійному просторі.

40. Оцінка країни у міжнародних рейтингах.

41. Проблеми забезпечення інформаційної безпеки України.

42. Роль міжнародних рейтингів у підвищенні ефективності системи державного управління в Україні.

2. Зміст і структура курсової роботи

Загальний обсяг курсової роботи має становити 35 – 40 сторінок (без додатків) формату А4 друкованого тексту. Курсова робота має містити: титульний аркуш, зміст, вступ, основну частину (3 розділи), висновки, список використаних джерел, додатки.

Зміст розміщується після титульного аркуша з нової сторінки, містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів і підрозділів. Зміст окремих розділів визначається темою курсової роботи. Курсова робота має органічно поєднувати в собі теоретико-методичну й аналітично-проєктну частини. Рекомендовано орієнтуватися на типову структуру курсової роботи, що наведено у табл. 2.1.

Типова структура та зміст розділів курсової роботи

Розділи курсової роботи	Рекомендований обсяг сторінок
Вступ	1 – 2 с.
1. Теоретичні засади аналізу міжнародної інформації за обраною темою.	7 с.
1.1. Понятійний апарат за предметною областю дослідження.	3 с.
1.2. Джерела та засоби здійснення аналізу міжнародної інформації з обраної теми курсової роботи.	4 с.
2. Сучасний стан досліджуваної проблеми (за обраною темою).	14 – 15 с.
2.1. Описання вихідної інформації діяльності міжнародної компанії / міжнародної організації / особливостей проекту/проблеми, яку окреслює тема курсової роботи тощо.	5 с.
2.2. Міжнародний досвід реалізації проектів або вирішення подібних проблем (залежно від обраної теми).	5 с.
2.3. Аналіз впливу чинників макросередовища на розвиток проекту/перспективи вирішення проблеми (залежно від обраної теми).	5 с.
3. Проблеми та перспективи розвитку предметної сфери дослідження в Україні (аналітична частина).	9 – 10 с.
3.1. Особливості стану досліджуваної проблеми (за обраною темою) в Україні.	5 с.
3.2. Розроблення рекомендацій щодо розвитку/вдосконалення/ вирішення проблеми предмету дослідження за обраною темою.	5 с.
Висновки	1 – 2 с.
Список використаних джерел	–
Додатки	–

2.1. Вступ

У вступі розкривають сутність і стан досліджуваної проблеми, її значущість, підстави та вихідні дані для розроблення теми, наводять обґрунтування необхідності проведення дослідження. Викладаючи вступ, необхідно додержуватися такої **послідовності**:

- актуальність теми та необхідність її розроблення;
- прізвища авторів – учених, що зробили найбільший внесок у розроблення досліджуваної проблеми;
- мета й завдання курсової роботи;
- об'єкт і предмет дослідження в курсовій роботі;
- методи дослідження відповідно до визначених завдань;

результати курсової роботи та їхня новизна;
ключові слова.

Актуальність теми обґрунтовують шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (відповідно до теми курсової роботи). Обґрунтовується доцільність курсової роботи для розвитку відповідної галузі економіки та розвитку науки загалом.

Висвітлення актуальності не має бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність проблеми. Наводяться прізвища вчених-економістів, що зробили вагомий внесок у розроблення досліджуваної проблеми.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи та завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Мета роботи зазвичай тісно переплітається з назвою курсової роботи та має чітко вказувати, що саме вирішується в роботі. Не слід формулювати мету як "Дослідження", "Вивчення", тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт і предмет дослідження. **Об'єкт** – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. **Предмет** міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет співвідносяться між собою як загальне та часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Методи дослідження зазвичай слід обирати відповідно до сформульованих завдань роботи, що зазначено у вступі. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно, визначаючи, що саме буде досліджено за допомогою того або іншого методу (наприклад *метод логічного узагальнення* – для визначення місця та ролі інформаційного забезпечення в розвитку міжнародного бізнесу). Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Студенту рекомендовано використовувати різні методи дослідження, наприклад: метод логічного узагальнення; методи аналізу та синтезу; метод структурно-логічного аналізу; індуктивний і дедуктивний методи; метод статистичного аналізу; метод емпіричного дослідження як спостереження, порівняння; метод теоретичного узагальнення; графічний метод.

Доцільним є використання студентом різних підходів для проведення дослідження. Наприклад, *системний підхід* – для визначення ефективних механізмів інтеграції України у світову спільноту відповідно до діючих глобалізаційних процесів.

Вказується інформаційне та/або програмне забезпечення дослідження (якщо таке було використано для обраної теми) курсової роботи.

2.2. Теоретико-методична частина

Теоретико-методична частина має точно відповідати темі курсової роботи та повністю розкривати її зміст. Для цього слід провести критичний теоретичний аналіз значної кількості літературних джерел з обов'язковим посиланням на них, присвячених дослідженню поставленої в роботі проблеми (мети). Стисло, критично висвітлюючи роботи науковців і фахівців, студент має назвати ті питання, що залишились невирішеними.

Доцільним є дослідження змісту основних понять за обраною темою. Залежно від теми, де це доречно, необхідно провести аналіз наявних підходів до визначення понятійного апарату. Рекомендовано наводити систематизовані напрацювання у вигляді таблиці з подальшим описанням та резюмуванням.

Назву підрозділу 1.1. необхідно формулювати залежно від теми курсової, назва не має містити словосполучення "понятійний апарат". Наприклад: "Місце і роль інформаційного забезпечення у міжнародному бізнесі".

У другій частині теоретичної частини проводиться аналіз джерел вітчизняної та міжнародної інформації за обраною темою. Студент має визначити: склад вихідної інформації, необхідної для аналізу теми (проблеми), зокрема види інформації за змістом та за порядком доступу; джерела її отримання; методи збирання, запису та зберігання.

У теоретичній частині можуть розкриватися наявні методи та підходи щодо дослідження міжнародної інформації та зовнішньополітичних об'єктів, зокрема за обраною темою. Узагальнюючи їх, студент визначає переваги та недоліки методів аналізу, систем показників та/або критеріїв, що застосовуються під час проведення аналізу міжнародної інформації.

Бажано закінчити теоретико-методичний розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень заданої проблеми, визначити послідовність або методикку аналізу досліджуваної проблеми, яку буде використано в курсовій роботі. Це може бути одна обрана методика

з наявних, або синтез декількох методик. Вибір саме цієї методики необхідно обґрунтувати.

Загальний обсяг теоретико-методичного розділу не має перевищувати 25 – 30 % обсягу курсової роботи. Джерелами інформації для теоретико-методичної частини можуть бути монографії, навчальні посібники і підручники, навчально-методична література, статистичні матеріали, нормативна та законодавча база діяльності міжнародних компаній, наукові статті, інформація з офіційних сайтів Internet.

2.3. Аналітична частина

У другому розділі курсової роботи проводиться аналіз джерел вітчизняної та міжнародної інформації за обраною темою, що становить аналітичну частину роботи.

Залежно від обраної студентом теми, в підрозділі 2.1 необхідно, наприклад, описати вихідну інформацію діяльності міжнародної компанії та її інноваційності або висвітлити діяльність міжнародної організації та основні проекти, що реалізуються, або особливості реалізації державної політики розвитку інформаційного простору, або приділити увагу основним характеристикам, класифікаційним ознакам, принципам процесу/механізму/політики, що досліджуються у курсовій роботі.

Органічним складником аналітичної частини є ґрунтовний аналіз міжнародного досвіду. Рекомендується провести порівняльний аналіз і, за можливістю (залежно від теми курсової роботи), визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку предметної сфери дослідження. В контексті обраної студентом теми, де це доречно, рекомендується провести аналіз нормативно-правового забезпечення з досліджуваної проблеми.

Передбачається, що використання сучасних інструментів аналізу інформації для формування інформаційного поля, надасть студентам можливість провести аналіз чинників макросередовища, які впливають на розвиток проєктів міжнародної компанії / ініціативи міжнародної організації / впровадження, наприклад, державної інформаційної політики або вирішення проблеми, яка визначена у межах обраної теми. Доцільним є використання PESTLE-аналізу, що забезпечить комплексне оцінювання чинників зовнішнього середовища. Студентам необхідно визначити: перелік політичних, економічних, соціально-культурних, технологічних, правових і екологічних чинників, які впливають на досліджувану проблему; вірогідність появи

впливу кожного чинника; характер дії (позитивний або негативний) та ступінь впливу на досліджувану проблему.

Залежно від обраної студентом теми, елементом виконання аналітичної частини може бути застосування сукупності розрахункових та евристичних методів аналізу, сучасного аналітичного інструментарію міжнародної інформації. Усі результати розрахунків необхідно наводити в курсовій роботі в стислій формі, бажано у вигляді таблиць, діаграм тощо.

В аналітичній частині курсової роботи мають бути наведені конкретні показники, які підтверджували б наукову достовірність і точність зроблених на їхній основі висновків. Інакше кажучи, основний зміст цієї частини має становити аналітичне обґрунтування з використанням показників. Можна додати розрахунки, схеми, графіки, рейтинги тощо. Студент має продемонструвати свої знання та вміння, не тільки проаналізувавши конкретну проблему, але й ретельно розкривши найбільш прийнятні шляхи її вирішення для конкретної міжнародної компанії / міжнародної організації тощо.

У третьому розділі курсової роботи слід приділити увагу проблемам та перспективам розвитку предметної сфери дослідження в Україні.

За можливістю, залежно від обраної студентом теми, рекомендується описання вітчизняного досвіду та проведення порівняння з міжнародною практикою (міжнародними стандартами).

Після висвітлення особливостей стану досліджуваної проблеми у межах українського ринку / інформаційного простору, логічним є розроблення рекомендацій щодо розвитку / вдосконалення або вирішення проблеми предмету дослідження.

Отже, метою проведення комплексного аналізу міжнародної інформації є формування у студента компетентного підходу до проведення аналітичних досліджень трансформаційних процесів, які є результатом дії різних чинників, та встановлення причин таких змін.

За підсумками проведених аналітичних досліджень необхідно зробити обґрунтовані висновки та пропозиції щодо поліпшення роботи міжнародної компанії / підвищення ефективності реалізації проєкту міжнародної організації або щодо шляхів вирішення проблеми, яку окреслює тема курсової роботи. Запропонований комплекс заходів має бути спрямованим, насамперед, на розкриття теми курсової роботи аналітичними засобами, на покращення інформаційного поля міжнародної компанії/організації та результатів її діяльності.

Важливим складником проведення поглибленого аналізу за обраною темою є всебічний розгляд та оцінювання ступеня вирішення досліджуваних проблем у різних країнах, зокрема практика розвинених країн і країн, що розвиваються, з метою виявлення позитивних сторін та наявних недоліків. Студенту слід приділити значну увагу формулюванню висновків і пропозицій, підготовці й обґрунтуванню рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків, а також удосконалення організації вирішення проблем курсової роботи за результатами проведеного аналізу міжнародної інформації.

Обов'язковою є власна оцінка студента щодо виявлених тенденцій та обґрунтування висновків і пропозицій, спрямованих на вирішення проблемних питань аналізу міжнародної інформації за темою дослідження.

Обсяг другого розділу аналітичної частини має становити до 15 сторінок машинописного тексту та не повинен бути менше 40 % обсягу курсової роботи. Виконання цього розділу сприяє формуванню компетенцій аналітичного напрямку.

Обсяг третього розділу аналітичної частини має рекомендаційний характер. Він має становити до 10 сторінок машинописного тексту та не має перевищувати 25 – 30 % обсягу курсової роботи.

Зміст і структура аналітичної частини роботи залежать від теми й основних завдань дослідження.

Під час виконання аналітичної частини курсової роботи обов'язковим є: посилання на офіційні інформаційні джерела, на роботи конкретних консалтингових агенцій; робота з вебсайтами міжнародних компаній і організацій, які є інформаційною основою діяльності таких компаній.

2.4. Висновки

У висновках викладаються найважливіші наукові та практичні результати, отримані протягом написання кожного з розділів курсової роботи, а також визначається їхня практична значущість для міжнародних компаній та організацій, регіону або країни (залежно від обраної теми курсової роботи). Під час написання висновків рекомендується додержуватися послідовності проведеного в роботі дослідження та послідовності вирішених завдань, відображених у вступі курсової роботи.

2.5. Список використаних джерел

До списку використаної літератури треба додавати тільки ті, що цитуються або згадуються в курсовій роботі. Список використаних у курсовій роботі джерел має становити не менше, ніж 30 найменувань (Додаток А).

2.6. Додатки

До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи:

проміжні математичні формули та розрахунки;

таблиці допоміжних цифрових даних;

інструкції та методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ЕОМ, які розроблені в процесі виконання роботи;

ілюстрації допоміжного характеру.

Наводяться таблиці, схеми і т. д., які не мають основного змістовного навантаження. Великі таблиці, рисунки, які займають більше двох сторінок, виносяться у додатки.

3. Правила оформлення курсової роботи

3.1. Загальні вимоги

Курсову роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша паперу формату А4. Абзацний відступ має бути однаковим по всій роботі та дорівнювати 5 знакам (приблизно 1,25 см).

Шрифт друку має бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. За комп'ютерного набору тексту слід використовувати шрифт Times New Roman 14. Міжрядковий інтервал – множина 1,3. У оформленні таблиць та рисунків допускається використання 12 розміру шрифту. Міжрядковий інтервал в таблиці може бути від 1,1 до 1,3.

Текст курсової роботи має бути надрукованим з обов'язковим дотриманням таких відступів від краю аркуша (рис. 3.1): лівий – не менше 25 мм, правий – не менше 13 мм, верхній, нижній – не менше 20 мм.

Під час виконання робіт необхідно дотримувати рівномірну щільність, контрастність і чіткість зображення по всій роботі. У роботі мають бути

чіткі лінії, літери, цифри та інші знаки. Усі лінії, літери, цифри та знаки мають бути однаково чорними по всій роботі.

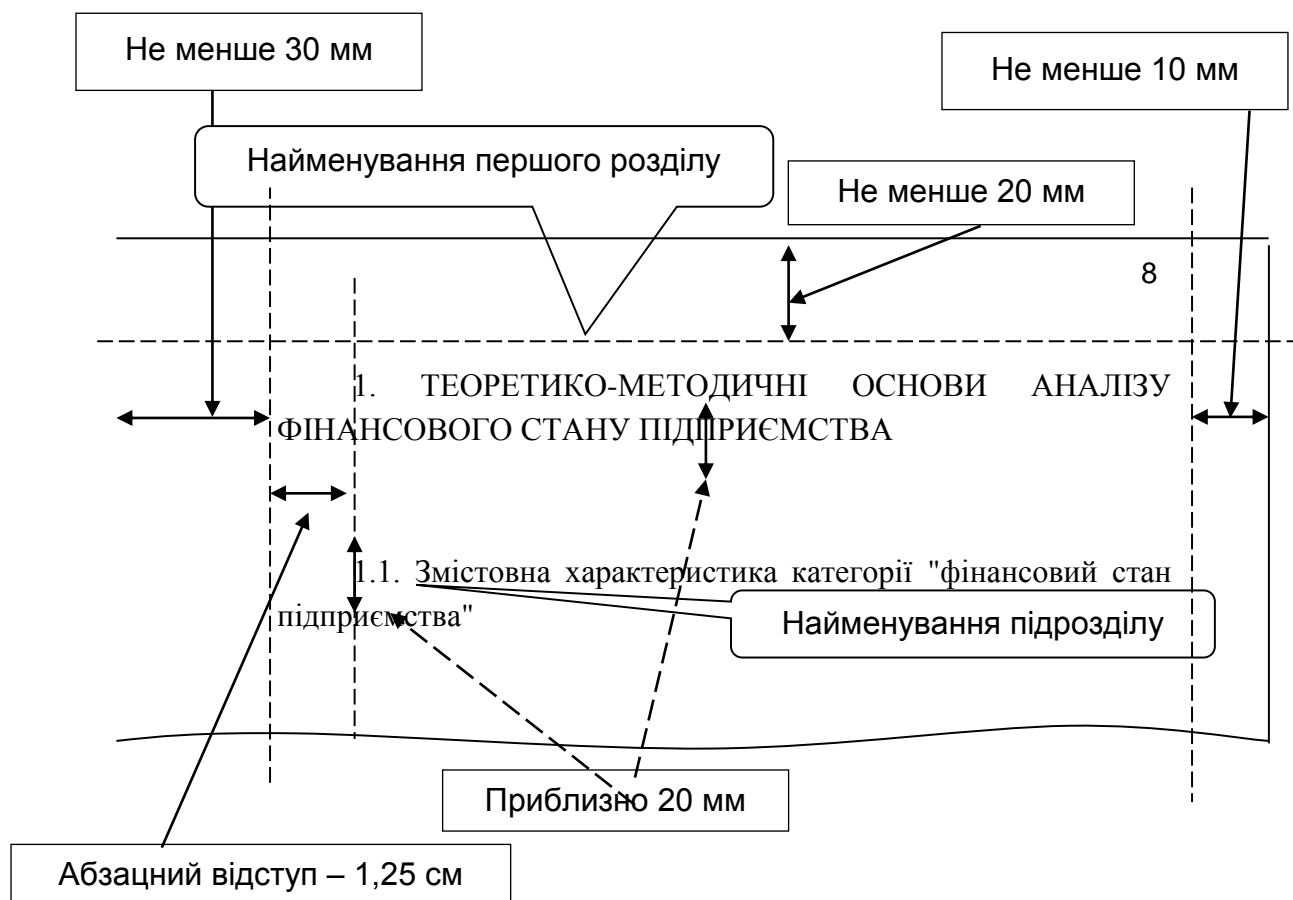

Рис. 3.1. Наочне наведення вимог щодо оформлення курсової роботи

Окремі слова, формули, знаки, що вписуються у текст, мають бути чорного кольору. Щільність вписаного тексту має бути максимально наближеною до щільності основного тексту.

3.2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами.

Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркушу без крапки в кінці.

Нумерувати сторінок починають з другої сторінки роботи.

Нумерація має бути на сторінках альбомного та книжкового формату. На додатках також проставляється нумерація сторінок.

3.3. Заголовки

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починається номером та назвою.

Заголовки структурних частин роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами симетрично до тексту. Кожну структурну частину курсової роботи (вступ, розділи, висновки, список використаних джерел, додатки) треба починати з нової сторінки.

Заголовки розділів і підрозділів варто починати з абзацного відступу, не підкреслюючи, без крапки наприкінці (див. рис. 3.1). Заголовки розділів слід писати великими літерами, підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком (розділів, підрозділів), попереднім і подальшим текстом має бути в межах 20 мм (рис. 3.2), однакова по всій роботі. Після заголовку підрозділу на сторінці (в кінці сторінки) має бути не менш 3 – 4 рядків.

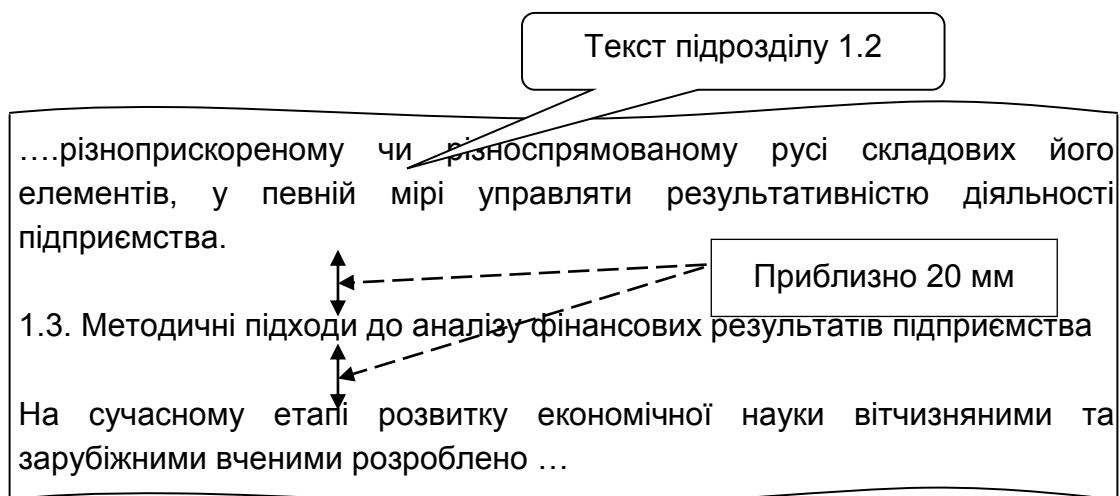

Рис. 3.2. Наочне наведення вимог щодо оформлення підрозділів курсової роботи

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу та порядкового номера підрозділу. Між ними ставлять крапку. В кінці номера має стояти крапка.

Найменування наступного підрозділу та початок його тексту розташовують на тій самій сторінці, що і попередній підрозділ.

3.4. Перерахування

За необхідності у тексті можуть наводитися перерахування. Перед перерахуванням ставиться двокрапка. Для першої деталізації перерахування варто використовувати арабські цифри з дужкою. Наприкінці ставиться крапка з комою або двокрапка, якщо є подальша деталізація.

Перед кожною позицією подальшого перерахування варто ставити малу літеру українського чи російського алфавіту з дужкою або, не нумеруючи, – з абзацного відступу без геометричних прикрас (другий рівень деталізації). Наприкінці ставиться крапка з комою. Після останнього пункту перерахування ставиться крапка.

Перерахування пишуть малими літерами з абзацного відступу (рис. 3.3).

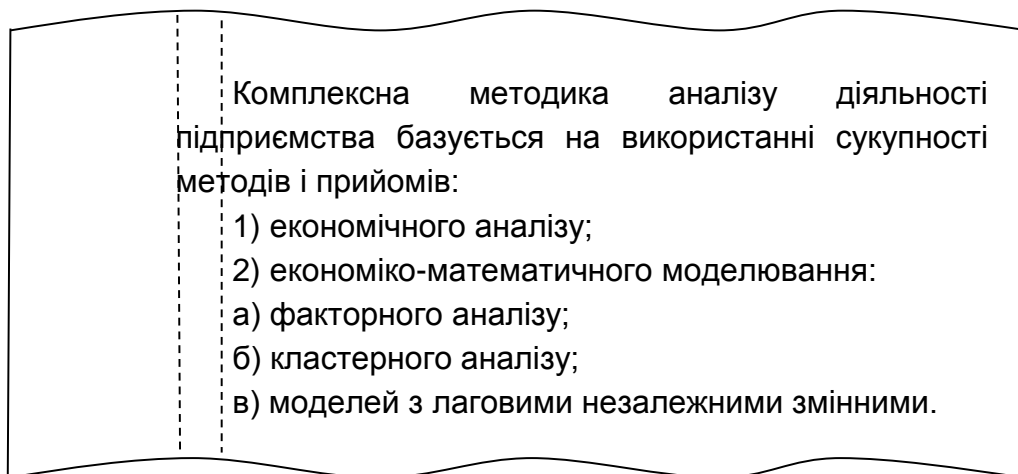

Рис. 3.3. Наочне наведення оформлення перерахувань в курсовій роботі

3.5. Ілюстрації

Ілюстрації (рисунок, графік, схема) варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

На всі ілюстрації мають бути дані посилання в роботі. Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно давати посилання на джерело, з якого запозичено ілюстрацію.

Назви схем, рисунків, графіків розташовують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розташовують роз'яснювальні дані.

Ілюстрації варто нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, що приводяться в додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, розділених крапкою. Наприклад: "Рис. 2.1" (перший рисунок другого розділу).

Відстань від тексту до ілюстрації та від ілюстрації до тексту – один рядок, якщо ілюстрація вбудовується в структуру тексту, тобто розташована не на окремій сторінці (рис. 3.4).

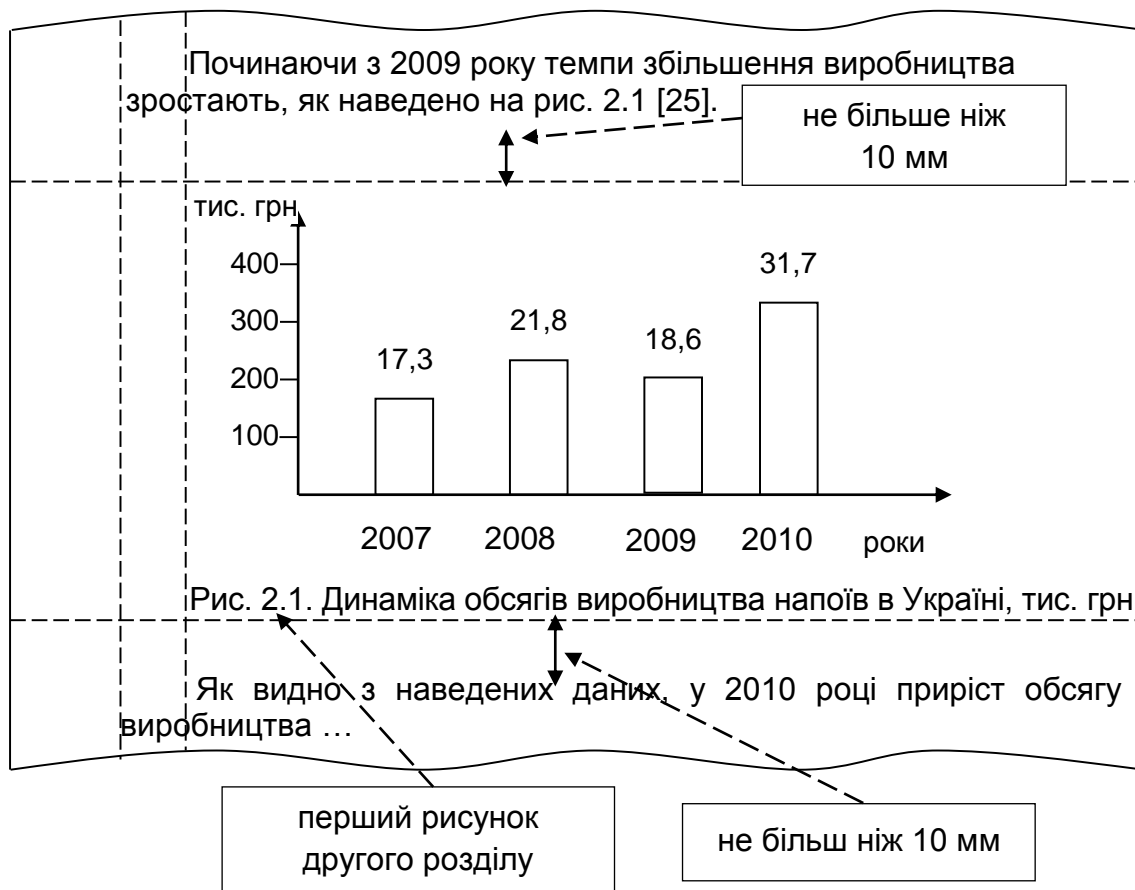

Рис. 3.4. Наочне наведення оформлення ілюстрацій в курсовій роботі

3.6. Таблиці

Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці, якщо таблиця завелика для її вбудовування в структуру тексту на тій же самій сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті.

Таблиці нумерують арабськими цифрами послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті

над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" з зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу та порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу). Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею симетрично до тексту. Заголовки граф мають починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких.

У разі переносу частини таблиці на інший аркуш (сторінку) пишуть слова "Закінчення табл." і вказують номер таблиці, наприклад, "Закінчення табл. 1.2", а роль шапки таблиці у цьому випадку відіграє цифровий порядок. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк (рис. 3.5).

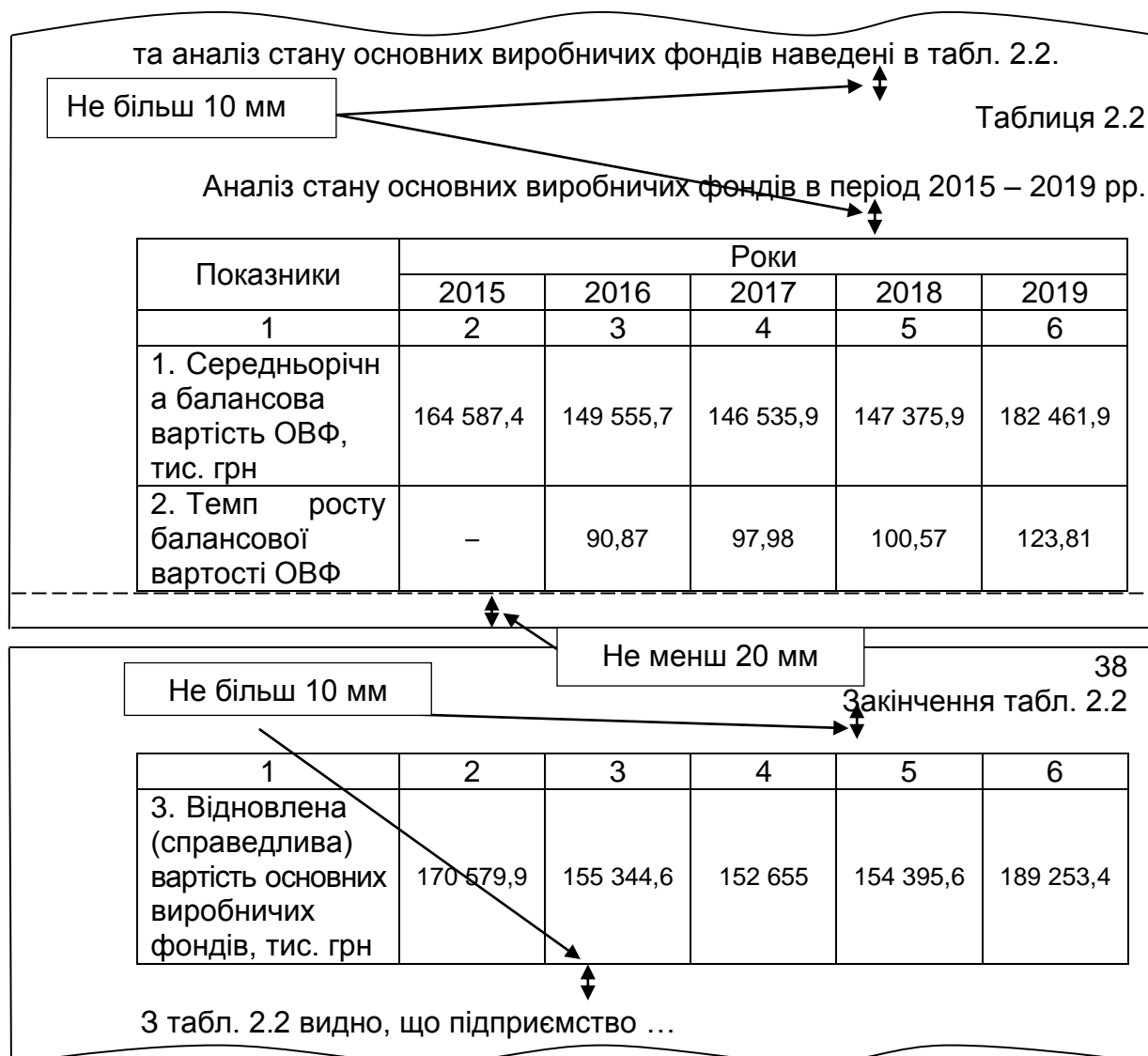

Рис. 3.5. Наочне наведення оформлення таблиць в курсовій роботі

Відстань між попереднім та наступним текстом і таблицею має дорівнювати 1 рядку (не більше 10 мм).

3.7. Формули та рівняння

Формули та рівняння розташовують у центрі рядка безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються.

Вище на нижче кожної формули або рівняння повинно бути залишено не менше одного вільного рядка (рис. 3.6).

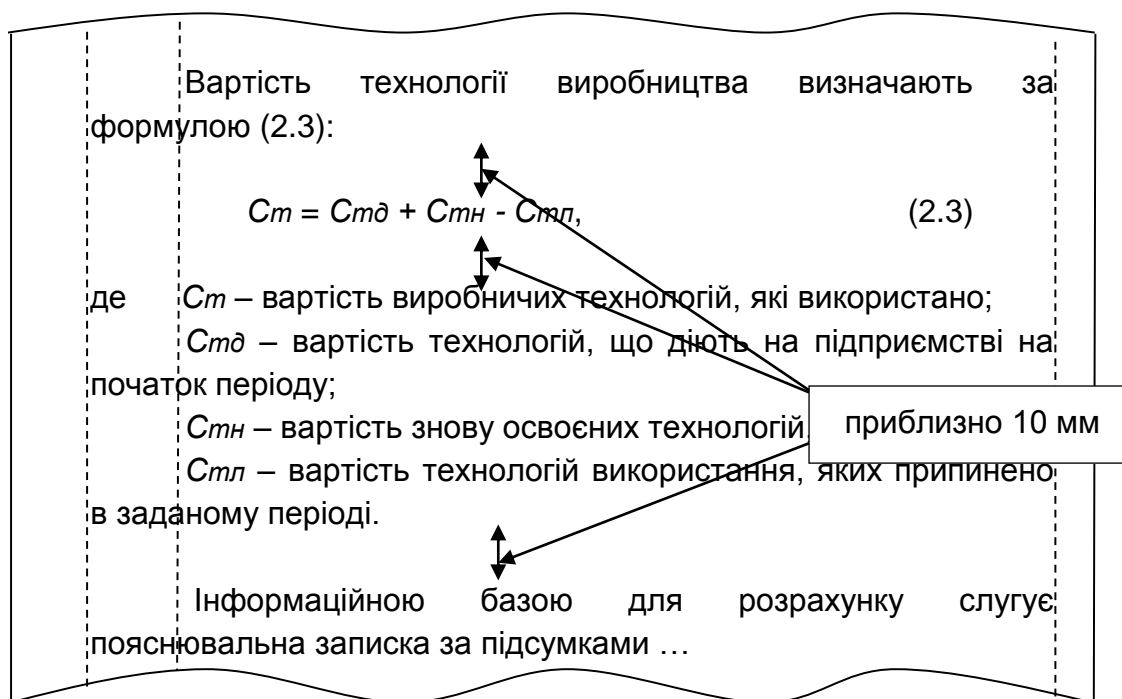

Рис. 3.6. Наочне наведення оформлення формул і рівнянь у курсовій роботі

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі. Номери формул пишуть біля правої частини аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.2) (друга формула третього розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані в формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Перенос формули або рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знак операції на початку

наступного рядка повторюють. У разі переносу формули або рівняння на знаку операції множення застосовують знак "x". Якщо в роботі тільки одна формула або рівняння, їх нумерують порядковою нумерацією в межах розділу. Формули, що впливають одна з іншої і не розділені текстом, відокремлюють комою.

Відстань від тексту до формули та від формули або / і розшифровки формули до тексту – один рядок (приблизно 10 мм).

3.8. Посилання

Під час написання курсової роботи студент має давати посилання на джерела та матеріали, що наводяться в роботі. Посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "...у працях [1 – 7] ..." або "...у роботі [5, с. 87]...", або просто вказати номер джерела біля запозиченого тексту [25].

Посилаючись на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння або додатки зазначають їхні номери. Наприклад:

"...у розділі 2 ...";

"...відповідно до підрозділу 2.3 ...";

"...на рис. 1.5 ...";

"...у табл. 3.2 ...";

"...згідно табл. 3.2..." або "...виходячи із табл. 3.2 ...";

"...(див. табл. 3.2) ..." або "...за формулою (3.5) ...";

"... у рівняннях (1.9) – (1.12) ...";

"...у додатку Б..." або "... (додаток Б)."

3.9. Список використаних джерел

У список додають усі літературні джерела, на які були посилання в тексті курсової роботи. При цьому слід додержуватися такого порядку щодо розташування літературних джерел:

наукова, навчально-методична та спеціальна література (зокрема газетні та журнальні статті), видана українською та російською мовами в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;

література, видана іноземними мовами;

інтернет-ресурси в алфавітному порядку.

Відомості щодо літературних джерел, включених до списку, слід наводити згідно з вимогами державних стандартів з обов'язковим наведенням назв праць і вихідних даних видавництва.

Нумерують літературні джерела арабськими цифрами з крапкою згідно з їхнім порядковим номером у переліку (додаток А).

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи наведено в додатку Б.

3.10. Додатки

Додатки оформлюють як продовження роботи, у вигляді окремої частини та розміщуються у порядку появи посилань на них у тексті.

Додатки повинні мати титульний аркуш, на якому посередині великими літерами слід написати слово "ДОДАТКИ". Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований зверху симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком рядковими літерами з першої великої має бути написано слово "Додаток" і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, додаток А, додаток Б і т. д.

Додатки повинні мати спільну з рештою випускної роботи наскрізну нумерацію сторінок.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти та підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять означення додатку (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; Б.2.1 – підрозділ 2.1 додатка Б; В.4.1.1 – пункт 4.1.1 додатка В; К.1.2.3.4 – підпункт 1.2.3.4 додатка К.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є в тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рисунок А.2 – другий рисунок додатка А; таблиця А.1 – перша таблиця додатку А; формула (Б.1) – перша формула додатка Б.

У посиланнях у тексті додатка на ілюстрації, таблиці, формули, рівняння рекомендується писати: "... на рис. А.1 ...", "... на рис. В.1 ..." – якщо рисунок єдиний у додатку В; "... в таблиці Г.3 ..." або "... в табл. А.3 ..."; "... за формулою (В.1)...", "... у рівнянні Д.2 ...".

Якщо у курсовій роботі як додаток використовується документ, що має самостійне значення й оформлюється згідно з вимогами до документа заданого виду, його копію вміщують у роботі без змін в оригіналі. Перед копією документа вміщують аркуш, на якому посередині друкують слово "ДОДАТОК__" і його назву (за наявності), праворуч у верхньому куті аркуша проставляють порядковий номер сторінки. Сторінки копії документа нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок курсової роботи (не займаючи власної нумерації сторінок документа).

4. Оцінювання результатів виконання курсової роботи

Оцінюється курсова робота членами комісії після її захисту студентом за 100-бальною та національною шкалою оцінок.

Рейтингова оцінка курсової роботи включає формальний і змістовний критерії:

до формальних критеріїв належать: дотримання термінів здачі завершеної роботи; правильність оформлення; грамотність структурування роботи; наявність посилань; наявність ілюстративного матеріалу, використання сучасної літератури та ін. Оцінка за формальними критеріями не перевищує 30 балів із 100 можливих;

до змістовних критеріїв належать: актуальність теми; збалансованість розділів роботи; правильність формулювань цілей і завдань дослідження; відповідність змісту заявленої теми; ступінь самостійності; наявність елементів наукової новизни; практична цінність роботи; знання новітньої літератури тощо. Оцінка за змістовним критерієм не перевищує 50 балів зі 100 можливих.

Окремо оцінюється захист роботи. При цьому оцінюється вміння студента подати матеріал, його ораторське мистецтво, володіння термінологією в усному мовленні, вміння переконувати, відповіді на запитання за темою роботи тощо. Оцінка за захист не перевищує 20 балів.

Якщо студент за курсову роботу набирає менше 50 балів, то вона не зараховується.

Критерії оцінювання курсової роботи наведено в табл. 4.1.

Підсумкова оцінка з курсової роботи згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів університету в систему оцінювання

за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 4.2).

Таблиця 4.1

Структура оцінювання курсової роботи

Критерії оцінювання курсової роботи	Бали
Повне оформлення роботи	5
Вміння шукати необхідну інформацію (літературу)	10
Актуальність теми та оригінальність виконання	10
Самооцінка ступеня досягнення мети	10
Правильність і доречність використання методів та інформації	10
Практична значущість отриманих результатів	10
Логічність, вміння узагальнювати й робити висновки	10
Використання програмного забезпечення	10
Компонент своєчасності	10
Захист курсової роботи	15
Підсумковий рейтинговий бал з курсової роботи	100

Таблиця 4.2

Переведення показників успішності знань студентів ХНЕУ ім. С. Кузнеця у систему оцінювання за шкалою ECTS

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою та шкалою університету	ECTS
90 – 100	відмінно	A
82 – 89	добре	B
74 – 81		C
64 – 73	задовільно	D
60 – 63		E
1 – 59	незадовільно	FX

Рекомендована література

Основна

1. Боднар І. Р. Міжнародна інформація : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення курсу – у 2 ч., Ч. 1 / І. Р. Боднар. – Львів : Львів. комерц. акад., 2003. – 108 с.

2. Кудрявцева С. П. Міжнародна інформація : навч. посіб. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. – Київ : Вид. Дім "Слово", 2005. – 400 с.

Додаткова

3. Бачило І. Л. Информационное право: актуальные проблемы теории и практики : монографія / І. Л. Бачило. – Москва : Юрайт, 2009. – 530 с.

4. Брижко В. Нормативно-правові та методологічні засади упорядкування інформаційних відносин : наук.-методол. посіб. / В. Брижко, В. Цимбалюк, М. Швець. – Київ : Акад. прав. наук України. – 2009. – 322 с.

5. Кара-Мурза С. Г. Манипуляция сознанием / С. Г. Кара-Мурза. – Москва : Эксмо, 2003. – 832 с.

6. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / М. Кастельс ; пер. с англ. под ред. О. И. Шкаратана. – Москва : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.

7. Кормич Б. А. Інформаційна безпека: організаційно-правові основи: навч. посіб. / Б. А. Кормич. – Київ : Кондор, 2004. – 384 с.

8. Королько В. Г. Основы публички рилейшнз / В. Г. Королько. – Москва : Рефл-бук, Киев : Ваклер, 2001. – 528 с.

9. Курбан О. В. Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі : навч. посіб. / О. В. Курбан. – Київ : ВІКНУ, 2016. – 286 с.

10. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика / Є. А. Макаренко. – Київ : Наша культура і наука, 2000. – 367 с.

11. Макаренко Є. А. Інформаційне суспільство, політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО : монографія / Є. А. Макаренко. – Київ : Наша культура і наука, 2000. – 384 с.

12. Політологія. Академічний курс : підручник для студ. юрид. спец. ВНЗ / М. І. Панов, Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. – 2-е вид., переробл. і допов. – Київ : Вид. Дім "Ін Юре", 2006. – 520 с.

13. Политология : учеб. пособ. для иностранных студентов / О. Н. Кузь, И. В. Жеребятникова, Д. С. Коротков и др. – Харьков : Изд. ХНЭУ им. С. Кузнеця, 2014. – 192 с.

14. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика / Г. Г. Почепцов. – Київ : Знання, 2006. – 663 с.

15. Почепцов Г. Г. Інформація и дезінформація / Г. Г. Почепцов. – Київ : Ника-Центр, Ельга, 2001. – 256 с.

16. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації / Г. Г. Почепцов. – Москва : Рефл-бук, Київ : Ваклер, 2003. – 656 с.

17. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій : навч. посіб. / В. М. Петрик, В. В. Остроухов та ін. – Київ : Росава, 2006. – 208 с.

18. Тадеєв А. А. Інформаційне право : учебник / А. А. Тадеєв. – Москва : Эксмо, 2005. – 464 с.

19. Требин М. П. Війни ХХІ століття / М. П. Требин. – Москва : АСТ, 2005. – 608 с.

20. Юдін О. К. Інформаційна безпека держави : навч. посіб. / О. К. Юдін, В. М. Богуш. – Харків : Консум, 2005. – 576 с.

Інформаційні ресурси

21. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни "Міжнародна інформація" [Електронний ресурс] / уклад. Г. А. Іващенко. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4627>.

22. Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики України. – Режим доступу : <https://mip.gov.ua>.

Додатки

Додаток А

Приклад оформлення списку використаних джерел

1. Адизес И. Управление жизненным циклом корпорации / И. Адизес. – Санкт-Петербург : Питер, 2009. – 384 с.
2. Болмэн Ли. Дж. Рефрейминг организаций. Артистизм, выбор и лидерство = Reframing Organizations / Ли. Дж. Болмэн, Т. Е. Дил ; [пер. с англ. И. Трифонова]. – Санкт-Петербург : Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2005. – 492 с.
3. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Грант Р. М. Современный стратегический анализ / Р. М. Грант ; пер. с англ. под ред. В. Н. Фунтова. – 5-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, 2008. – 560 с.
5. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємства [Текст] : навч. посібн. / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, Д. В. Назаренко ; Харківський національний економічний університет. – Харків : ІНЖЕК, 2010. – 297 с.
6. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства [Текст] : навч. посібн. / І. П. Отенко, Г. А Іващенко., Д. К. Воронков. – Харків : ХНЕУ, 2012. – 251 с.
7. Отенко І. П. Розвиток компетенцій підприємства на основі стратегічних знань [Текст] : монографія / І. П. Отенко, О. С. Преображенська. – Харків : ІНЖЕК, 2012. – 264 с.
8. Розвиток теоретико-методологічних засад обліку, аналізу контролю і аудиту монографія / під. заг. ред. д.е.н., проф. А. А. Пилипенко та к.е.н., проф. Г. Ф. Азаренкова. – Харків : ФОП Александрова К. М. ; ВД "ІНЖЕК", 2012. – 640 с.
9. Стратегічне управління організаційними перетвореннями на промислових підприємствах : наукове видання / [В. С. Пономаренко, А. М. Золотарьов, О. М. Ястремська та ін.] ; за заг. ред. докт. екон. наук, професора В. С. Пономаренка, докт. екон. наук, доцента О. М. Ястремської. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2005. – 452 с.

10. Barney J. Firm Resources and Sustained Competitive Advantage / J. Barney // Journal of Management. – Vol. 17. – P. 99–120.
11. Richardson G. The Organisation of Industry / G. Richardson // Economic Journal. – 1972. – Vol. 82. – P. 883–896.
12. Офіційний сайт Головного управління статистики в Харківській області – Режим доступу : http://uprstat.kharkov.ukrtel.net/ua/stat/stat_inf.

Зразок оформлення титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра міжнародного бізнесу та економічного аналізу

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни "Міжнародна інформація"
на тему " _____ "

Студента 3 курсу групи
спеціальності "Міжнародні
економічні відносини"

Петрова А. В.

Керівник:

_____ д. е. н., проф. Отенко І. П.

Національна шкала _____

Кількість балів _____ Оцінка ECTS _____

Зміст

Вступ.....	3
1. Порядок організації виконання та захисту курсової роботи.....	5
2. Зміст і структура курсової роботи	7
2.1. Вступ.....	8
2.2. Теоретико-методична частина	10
2.3. Аналітична частина.....	11
2.4. Висновки.....	13
2.5. Список використаних джерел.....	14
2.6. Додатки.....	14
3. Правила оформлення курсової роботи.....	14
3.1. Загальні вимоги.....	14
3.2. Нумерація.....	15
3.3. Заголовки	16
3.4. Перерахування.....	17
3.5. Ілюстрації	17
3.6. Таблиці	18
3.7. Формули та рівняння	20
3.8. Посилання	21
3.9. Список використаних джерел.....	21
3.10. Додатки.....	22
4. Оцінювання результатів виконання курсової роботи.....	23
Рекомендована література.....	25
Основна.....	25
Додаткова.....	25
Інформаційні ресурси	26
Додатки.....	27

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЯ

**Методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для студентів спеціальності
292 "Міжнародні економічні відносини"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Отенко** Ірина Павлівна
Іващенко Ганна Анатоліївна
Шемаєва Лариса Миколаївна

Відповідальний за видання *І. П. Отенко*

Редактор *А. С. Ширініна*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2021 р. Поз. № 10 ЕВ. Обсяг 31 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*